

NACZELNA RADA LEKARSKA KOMISJA ETYKI LEKARSKIEJ

Stanowisko Komisji Etyki Lekarskiej NRL z dnia 12.02.2023 r. w sprawie zjawiska komercyjnego wystawiania recept i zwolnień online

Komisja Etyki Lekarskiej NRL dokonała analizy wielu przykładów oferowanych w internecie usług sprzedaży recept i zwolnień i podjęła szeroką dyskusję opisywanego zjawiska.

Na wstępie Komisja zwraca uwagę, że należy odróżnić sprzedaż recept i zwolnień na żądanie od teleporady. Zgodnie z obowiązującą definicją teleporada jest świadczeniem zdrowotnym udzielanym na odległość przy użyciu systemów teleinformatycznych lub systemów łączności. Katalog obowiązków lekarza oraz praw pacjenta pozostaje niezmienny niezależnie od sposobu realizacji porady lekarskiej – zasady dotyczące udzielania teleporad przy wykorzystaniu technologii teledygnalnej oraz porad osobistych są co do zasady takie same. Zasady odpowiedzialności zawodowej, cywilnej i karnej za świadczenia teledygnalne są takie same jak w przypadku innych świadczeń, a świadczeniobiorcy przysługują wszystkie prawa pacjenta. Teleporada stanowi uznany na świecie sposób sprawowania opieki nad pacjentem i może być traktowana jako jeden ze standardów postępowania medycznego pod warunkiem podejmowania działań lekarskich z należytą starannością. Integralnym elementem porady lekarskiej jest, w zależności od potrzeb pacjenta, wystawianie zaświadczeń, recept i zwolnień lekarskich.

Błędną interpretacją zasad obowiązujących w teledygnalnej jest komercyjne wystawianie zwolnień i recept online na żądanie. Komisja Etyki Lekarskiej NRL po szczegółowej analizie wielu przykładów oferowanych w internecie usług odpłatnego wystawiania recept i zwolnień krytycznie ocenia opisane zjawisko zwłaszcza w sytuacjach, kiedy:

- wystarczającym do otrzymania recepty / zwolnienia jest wypełnienie krótkiej ankiety niespełniającej kryterium badania podmiotowego i sugerującej pacjentowi objawy,
- czynnością uruchamiającą procedurę otrzymania dokumentu jest dokonanie płatności,
- pacjent nie ma jakiegokolwiek kontaktu z lekarzem,

- oferty wystawiania recept i zwolnień służą jedynie ich odpłatnej sprzedaży, noszą cechy reklamy i np. oferują specjalne zniżki za wypełnienie ankiety,
- finalizacja otrzymania usługi jest zgodnie z ofertą, niezwykle krótką (3-5 minutową) usługą sugerującą niedochowanie należytej staranności,
- pacjent nie był wcześniej badany i leczony przez danego lekarza wystawiającego receptę bądź zwolnienie na żądanie.

Lekarze wydający w opisanym trybie recepty i zwolnienia narażają się na odpowiedzialność zawodową z powodu naruszenia następujących artykułów Kodeksu Etyki Lekarskiej:

- art. 8 – w zakresie niedochowania należytej staranności i nie poświęcenia pacjentowi należytego czasu,
- art. 9 – w zakresie określenia wyjątków, kiedy porada może być udzielona na odległość,
- art. 10 – w zakresie wykraczania poza umiejętności zawodowe w sytuacji wystawiania zaświadczeń spoza posiadanej specjalności lekarskiej,
- art. 11 – w zakresie braku dbałości o odpowiednią jakość opieki nad pacjentem,
- art. 40 – w zakresie wydawania zaświadczeń bez osobistego badania i / lub odpowiedniej dokumentacji.

Komisja Etyki Lekarskiej wskazuje, że to lekarz winien podejmować decyzję czy w ustalonym stanie faktycznym w ogóle możliwe jest przeprowadzenie teleporady, a w przypadku jej podjęcia należy poinformować pacjenta w jakim zakresie lekarz może mu pomóc oraz jakie są ograniczenia związane z poradą zdalną. Decydujące o możliwości przeprowadzenia porady teleinformatycznej są kryteria medyczne, a nie życzeniowe bądź komercyjne. W ocenie Komisji nie należy przeprowadzać zdalnej porady dla pacjenta dotąd przez lekarza nie badanego i nie leczonego, bądź pacjenta zgłaszającego nowy problem zdrowotny. Pacjentowi będącemu pod opieką danego lekarza należy natomiast zapewnić ciągłość leczenia, możliwość konsultacji, poczucie bezpieczeństwa w terapii, czemu służyć może teleporada. Należy przy tym pamiętać, że jeśli zgłaszane przez pacjenta objawy wymagają przeprowadzenia osobistego badania fizykalnego, to konieczna jest wizyta osobista pacjenta u lekarza, a wystawienie dokumentów takich jak recepta czy zwolnienie lekarskie bez badania przedmiotowego może zostać uznane za niedopełnienie standardu należytej staranności.

Sekretarz
Komisji Etyki Lekarskiej
Naczelnej Rady Lekarskiej

dr n. med. Monika Bojarska-Łoś

Przewodniczący
Komisji Etyki Lekarskiej
Naczelnej Rady Lekarskiej

dr n. med. Artur de Rosier